

Krátkodobá predikcia vývoja slovenskej
ekonomiky v roku 2019
(verzia: máj 2019)

Ján Haluška
Andrej Hamara
Branislav Pristáč

Krátkodobá predikcia vývoja slovenskej ekonomiky v roku 2019 (verzia: máj 2019)

**Ján Haluška
Andrej Hamara
Branislav Pristáč**

Bratislava 2019

Abstrakt

Dokument obsahuje výsledky krátkodobej predikcie vývoja slovenskej ekonomiky v roku 2019 (verzia: máj 2019).

Copyright © INFOSTAT, Inštitút informatiky a štatistiky

Obsah tohto dokumentu je chránený autorským zákonom. Nemožno ho bez súhlasu autora používať, meniť alebo z neho odstrániť informácie o správe práv k nemu.

ISSN 2454-0773

OBSAH

1 ÚVOD	5
2 HRUBÝ DOMÁCI PRODUKT	5
3 ZAHRANIČNÝ OBCHOD - SALDO OBCHODNEJ BILANCIE	9
4 SPOTREBITEĽSKÉ CENY	11
5 ZAMESTNANOSŤ A NEZAMESTNANOSŤ V HOSPODÁRSTVE.....	14
6 NOMINÁLNA A REÁLNA MZDA V HOSPODÁRSTVE	17
7 PRÍLOHA.....	19

Krátkodobá predikcia vývoja slovenskej ekonomiky v roku 2019 (verzia: máj 2019)

Ján Haluška, Andrej Hamara, Branislav Pristáč
INFOSTAT Bratislava

1 ÚVOD

V predloženom materiáli sú prezentované a stručne interpretované výsledky krátkodobej predikcie vývoja vybraných makroekonomických ukazovateľov slovenskej ekonomiky v roku 2019 (tabuľka a obr. 9 až 14 v Prílohe). Prezentované odhady zohľadňujú ich skutočný vývoj vo 1. štvrťroku 2019, v prípade spotrebiteľských cien aj v apríli 2019. Prihliadajú tiež na výsledky konjunkturálnych a spotrebiteľských prieskumov (KSP) za prvých päť mesiacov tohto roka, ako aj na aktuálne prognózy vývoja v relevantnom vonkajšom ekonomickom prostredí, teda v eurozóne, Nemecku a Českej republike, čo sú naši hlavní obchodní partneri. Ukazuje sa, že vývoj v tomto prostredí v horizonte predikcie bude pre slovenskú ekonomiku zdrojom slabších rastových impulzov ako v minulom roku¹.

2 HRUBÝ DOMÁCI PRODUKT

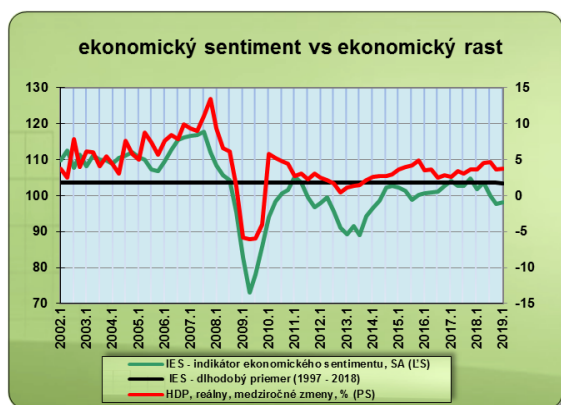
Z obr. 1 vyplýva, že domáca ekonomická klíma, ktorú ŠÚ SR monitoruje na mesačnej báze pomocou sezónne očisteného indikátora ekonomického sentimentu (IES), sa v 1. štvrťroku 2019 výraznejšie nezmenila (voči jej stavu vo 4. štvrťroku 2018). Trend poklesu IES pokračoval aj v januári tohto roka, vo februári IES veľmi mierne vzrástol a v marci sa udržal na februárovej úrovni. Hoci sa pokles ekonomického sentimentu zastavil, optimizmus ohľadom jeho ďalšieho vývoja nie je opodstatnený. K zastaveniu poklesu IES totiž došlo len vplyvom rastu dôvery v obchode a službách, zatiaľ čo v priemysle a stavebníctve trend poklesu dôvery v 1. štvrťroku 2019 pokračoval. Navyše, v 1. štvrťroku tohto roka bol zaznamenaný aj pokles dôvery spotrebiteľov².

¹ Ifo indikátor, ktorý na štvrťročnej báze zostavuje Ifo Inštitút v Mníchove, signalizuje, že ekonomická klíma vo svete sa v 2. štvrťroku 2019 čiastočne zlepšila. Prispelo k tomu aj mierne zlepšenie ekonomickej klímy v eurozóne, ktoré však súvisí len s menej pesimistickými očakávaniami na nasledujúcich šesť mesiacov, zatiaľ čo hodnotenie súčasnej ekonomickej situácie sa opäť zhoršilo (vždy oproti výsledkom prieskumu v 1. štvrťroku 2019). Hodnotenie súčasnej ekonomickej situácie sa zhoršilo vo väčšine krajín eurozóny (vrátane Nemecka) okrem Francúzska, Španielska a Litvy. Očakáva sa, že ekonomický rast v eurozóne sa spomalí z 2,2% v roku 2018 na 1,3% v roku 2019, a to aj vplyvom spomalenia ekonomického rastu v Nemecku. Prognóza EECF z mája 2019 signalizuje, že k spomaleniu ekonomického rastu dôjde aj

v Českej republike (z 2,9% v roku 2018 na 2,5% v roku 2019).

² Vývoj IES a všetkých piatich zložiek jeho štruktúry na mesačnej báze, teda indikátorov dôvery v priemysle, stavebníctve, obchode, službách a indikátora dôvery spotreby spotrebiteľov, je v podobe konjunkturálnych sáld zobrazený na obr. 1 až 6 v Prílohe.

Obr. 1

Zdroj: ŠÚ SR

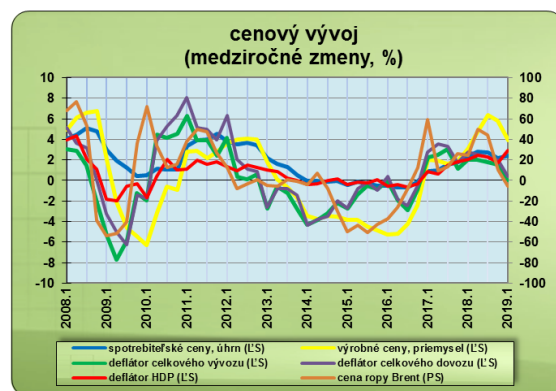
Na základe stavu domácej ekonomickej klímy v 1. štvrtroku 2019 bolo teda možné očakávať, že pokiaľ ide o rast výkonnosti hospodárstva, výraznejšia zmena oproti 4. štvrtroku 2018 nenastane. Tieto predpoklady sa potvrdili, pretože podľa sezónne očistených údajov vzrástla tvorba reálneho HDP v 1. štvrtroku 2019 na medzироčnej báze o 3,8% a oproti 4. štvrtroku 2018 o 0,9%. Na druhej strane, podľa pôvodných údajov stúpila tvorba reálneho HDP v 1. štvrtroku 2019 medzироčne o 3,7%, čo znamená, že na medzироčnej báze sa dynamika jeho rastu nezmenila.

Rast výkonnosti hospodárstva bol aj v 1. štvrtroku 2019 sprevádzaný rastom úhrnnej cenovej hladiny (meranej deflátorom HDP), ale dynamika jej rastu sa zrýchlila. Deflátor HDP stúpil v 1. štvrtroku 2019 o 2,9%, teda o 0,8 p. b. viac ako v rovnakom období minulého roka (obr. 2). Zrýchlenie jeho rastu však pramenilo výlučne z tlaku na rast deflátorov konečnej spotreby, teda z domáceho prostredia. Rast deflátoru vývozu tovarov a služieb aj deflátoru dovozu tovarov a služieb sa totiž výrazne spomalil, čo dynamiku rastu deflátoru HDP tlmilo. Deflátor dovozu tovarov a služieb stúpil v 1. štvrtroku 2019 na medzироčnej báze len 0,4%, deflátor vývozu tovarov

a služieb sa dokonca nezmenil (viac v časti *Spotrebitelské ceny*)³.

Zdrojom rastu výkonnosti hospodárstva bol agregátny dopyt, ktorý v porovnaní s našimi predpokladmi z februára tohto roku zosilnel výraznejšie. V 1. štvrtroku tohto roka totiž medzироčne stúpol o 4,9%, čo je prírastok až dvakrát vyšší ako zaznamenal v 1. štvrtroku 2018. Oproti našim predpokladom sa preto výraznejšie zrýchlil aj rast tvorby domácich zdrojov, o čom svedčí celková produkcia v hospodárstve, ktorá vzrástla reálne o 4,8% (obr. 3). K zrýchleniu jej rastu prispela v rozhodujúcej miere medzispotreba, ktorej objem vzrástol až o 5,5%. Rast hrubej pridanej hodnoty sa síce tiež zrýchlil, ale len minimálne - z 3,3% v 1. štvrtroku 2018 na 3,5% v 1. štvrtroku 2019.

Obr. 2

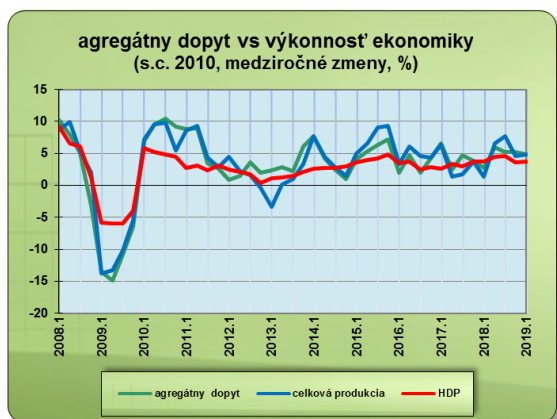
Zdroj: ŠÚ SR

K zrýchleniu rastu agregátneho dopytu však došlo len zásluhou vonkajšieho dopytu, t.j. objemu celkového vývozu, pretože rast domáceho dopytu sa spomalil (obr. 3). V dôsledku toho bol medzироčný prírastok vonkajšieho dopytu o 7,2% takmer trikrát vyšší ako prírastok domáceho dopytu o 2,4%. Trend poklesu podielu domáceho dopytu na agregátnom

³ K výraznému spomaleniu rastu deflátoru dovozu tovarov a služieb významne prispela aj cena ropy *Brent* na svetovom trhu, ktorá v 1. štvrtroku 2019 medzироčne klesla o 5,4% (v priemere).

dopyte teda pokračuje aj od začiatku tohto roka. V 1. štvrtroku 2019 klesol na 45,5%, čo predstavuje jeho nové historické minimum. Prekvapivo vysoký prírastok vonkajšieho dopytu bol dôsledkom veľmi silného rastu dopytu z krajín mimo EÚ-28, kým rast dopytu z krajín EÚ-28 sa (opäť) spomalil (viac v časti *Zahraničný obchod - saldo obchodnej bilancie*).

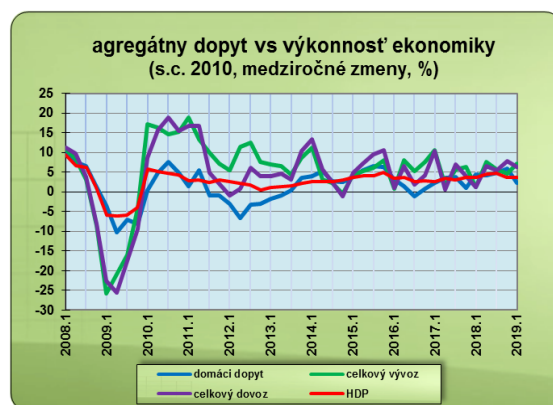
Obr. 3

Zdroj: ŠÚ SR

Hoci bol prírastok tvorby domácich zdrojov (celkovej produkcie) viac-menej rovnaký ako prírastok agregátneho dopytu, úplne pokrytie vecnej skladby prírastku agregátneho dopytu si vyžiadalo aj viac zdrojov zo zahraničia. Objem celkového dovozu vzrástol v 1. štvrtroku 2019 o 6,4%, pričom jeho rast sa na medziročnej báze tiež výrazne zrýchlil (obr. 4). Prispel k tomu dovoz pre medzispotrebu, ako aj dovoz pre konečnú spotrebu. Naopak, dovoz investičných tovarov zaznamenal pomerne veľký pokles. Vzhľadom na to, že celkový dovoz sa zvýšil výraznejšie ako agregátny dopyt, relatívne veľká časť celkových zdrojov (domácich, resp. dovezených) zostala v zásobách. Stav zásob v bežných cenách sa totiž medziročne zvýšil o 299,8 mil. €, čo predstavuje 1,4% HDP v bežných cenách.

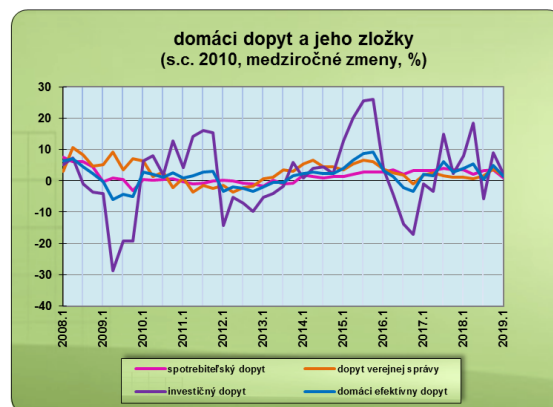
Obr. 4

Zdroj: ŠÚ SR

K rastu domáceho dopytu ako celku prispeli v 1. štvrtroku 2019 podľa očakávania všetky tri hlavné zložky jeho štruktúry. Každá z nich však zaznamenala relatívne veľmi nízky rast, o čom svedčí skutočnosť, že domáci efektívny dopyt, ktorý je očistený od vplyvu zmeny stavu zásob v hospodárstve, vzrástol v 1. štvrtroku 2019 na medziročnej báze len o 1,4%. Predstavuje to cca len jednu tretinu prírastku, ktorý domáci efektívny dopyt dosiahol v rovnakom období minulého roka. Ide o dôsledok výrazného spomalenia dynamiky rastu spotrebiteľského a investičného dopytu (obr. 5). Spomalenie rastu domáceho dopytu nie je prekvapením, pretože ide o pokračovanie trendu jeho vývoja v minulom roku. Intenzita spomalenia je však určite silnejšia ako sa všeobecne očakávalo.

Obr. 5

Konečná spotreba domácností (KSD - spotrebiteľský dopyt) vzrástla v 1. štvrtroku tohto roka reálne o 1,0%, čo neprestavuje ani tretinu jeho prírastku v 1. štvrtroku 2018. Útlm dynamiky rastu spotrebiteľského dopytu, ktorý začal už v minulom roku, teda pokračuje, avšak dynamickejším tempom. Primárne to súvisí so sklonom obyvateľstva k úsporám, ktorý aj v 1. štvrtroku tohto roka vzrástol, pretože miera hrubých úspor obyvateľstva na medziročnej báze stúpila o 1,1 p. b. a dosiahla 4,3%⁴.

Vzostup sklonu obyvateľstva k úsporám korešponduje s vyššie spomenutým poklesom dôvery spotrebiteľov v 1. štvrtroku tohto roka. Rozhodujúcim faktorom, ktorý vysvetľuje túto zmenu v spotrebiteľskom správaní, je však spomalenie rastu reálnych disponibilných príjmov obyvateľstva, teda zdrojov na financovanie KSD. Zatiaľ čo v 1. štvrtroku 2018 stúpili na medziročnej báze o 3,6%, v 1. štvrtroku 2019 len o 2,3%. Tlmiaci vplyv na ich rast mala nielen vyššia inflácia, ale aj skutočnosť, že bežné výdavky domácností vzrástli (aj) v 1. štvrtroku 2019 relatívne viac ako bežné príjmy domácností (o 8,3%, resp. o 5,8%). V prírastku bežných príjmov obyvateľstva sa odzrkadľuje vplyv rastu celkovej zamestnanosti a priemernej mesačnej nominálnej mzdy na makroúrovni v 1. štvrtroku tohto roka (viac v častiach *Zamestnanosť a nezamestnanosť v hospodárstve*, resp. *Nominálna a reálna mzda v hospodárstve*).

Konečná spotreba verejnej správy (KSVS - dopyt verejného sektora) sa v 1. štvrtroku 2019 zvýšila reálne o 1,5%, čo je prírastok

o 0,3 p. b. vyšší ako dosiahla v rovnakom období minulého roka. Vplyvom zrýchlenia rastu dopytu verejného sektora sa produkcia verejného sektora v bežných cenách zvýšila v 1. štvrtroku tohto roka o 7,5%. Na zrýchlenie jej rastu mala rozhodujúci vplyv hrubá pridaná hodnota v tomto sektore, ktorá stúpila o 9,6% (v rámci nej to boli najmä odmeny zamestnancov vo verejnom sektore, ktoré vzrástli o 11,9%), zatiaľ čo medzispotreba vo verejnom sektore vzrástla len o 2,3%. K zrýchleniu rastu KSVS prispeli aj naturálne sociálne transfery, ktoré stúpili na medziročnej báze o 9,0% v bežných cenách.

Tvorba hrubého fixného kapitálu (THFK - investičný dopyt) mala na spomalenie rastu domáceho dopytu ako celku v 1. štvrtroku tohto roka relatívne najsilnejší vplyv. Objem THFK totiž medziročne vzrástol len o 2,1%, čo predstavuje zhruba jednu štvrtinu jeho prírastku v rovnakom období minulého roka. Investičný dopyt v oblasti strojov a zariadení síce vzrástol o 5,0%, ale jeho rast sa spomalil takmer o polovicu, v oblasti budov a stavieb však poklesol o 3,4%. Na základe sektorovej štruktúry THFK v bežných cenách možno konštatovať, že investičný dopyt vzrástol v každom z piatich sektorov, avšak veľmi diferencovane. Vo verejnom sektore a nefinančných korporáciách dosiahol až dvojciferné prírastky (o 18,1%, resp. o 16,3%), ich vplyv na celkovú THFK však bol prevážený výrazným spomalením rastu THFK v nefinančných korporáciách a domácnostiach. V obidvoch týchto sektoroch THFK v bežných cenách vzrástla zhodne len o 3,3%.

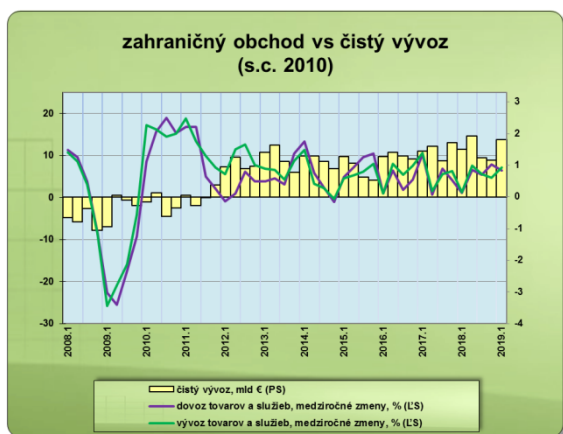
Zdrojom rastu reálneho HDP bol okrem domáceho dopytu aj čistý vývoz, o čom svedčí skutočnosť, že výkonnosť hospodárstva vzrástla v 1. štvrtroku 2019 viac ako domáci dopyt. Model rastu výkonnosti hospodárstva sa teda oproti 4.

⁴ Podľa údajov NBS sa dynamika rastu celkových vkladov obyvateľstva od 2. štvrtroka 2018 zrýchľuje. Kým v 1. štvrtroku 2018 tieto vklady vzrástli medziročne o 4,6%, v 1. štvrtroku 2019 stúpili o 7,0% (vždy v priemere).

štvrtroku 2018 zmenil, pretože čistý vývoz mal v závere minulého roka na rast výkonnosti hospodárstva veľmi silný tlmiaci vplyv (obr. 6). Rozhodujúci vplyv na zmenu modelu rastu HDP mal prebytok obchodnej bilancie, ktorý v 1. štvrtroku 2019 na medziročnej báze vzrástol (viac v časti *Zahraničný obchod - saldo obchodnej bilancie*).

Odhad výkonnosti slovenskej ekonomiky v horizonte krátkodobej predikcie, teda v 2.-4. štvrtroku 2019, je založený na predpoklade, že rast agregátneho dopytu bude pokračovať. Dynamika jeho rastu by však mala byť nižšia ako v 1. štvrtroku tohto roka, pretože sa ukazuje, že rast vonkajšieho aj domáceho dopytu sa spomalí. Vplyvom spomalenia rastu agregátneho dopytu by sa mal spomaliť aj rast výkonnosti hospodárstva. Z dnešného pohľadu sa takýto scenár javí ako najviac pravdepodobný jednak vzhľadom na vývoj, ktorý sa očakáva v relevantnom vonkajšom ekonomickom prostredí, jednak kvôli poklesu IES v našom domácom ekonomickom prostredí, ktorý pokračoval v apríli a máji tohto roka. Uvedený rámec dokresľuje spomalenie dynamiky rastu sezónne očistených nových objednávok pre priemysel zo zahraničia i tuzemska v 1. štvrtroku 2019 (oproti 4. štvrtroku 2018), ktoré bolo zaznamenané už tretí štvrtrok po sebe.

Obr. 6

Zdroj: ŠÚ SR

Na základe uvedených predpokladov odhadujeme, že agregátny dopyt vzrastie v tomto roku v priemere o 3,9%, čo je prírastok o 0,6 p. b. nižší ako zaznamenal v roku 2018. Vplyvom jeho rastu by sa tvorba HDP mala medziročne zvýšiť reálne o 3,5%, nominálne o 6,1%, čo znamená, že úhrnná cenová hladina v hospodárstve (meraná deflátorom HDP) by mala vzrásť o 2,6% (vždy v priemere). Zatiaľ čo rast výkonnosti hospodárstva by sa mal oproti roku 2018 spomaliť (o 0,6 p. b.), rast úhrnnej cenovej hladiny v hospodárstve by sa mal naopak zrýchliť (o 0,5 p. b.).

Aktualizovaný odhad rastu výkonnosti hospodárstva a vývoja úhrnnej cenovej hladiny v hospodárstve je potrebné vnímať v kontexte viacerých obojstranných rizík. Ich vplyv môže mať dopad na vývoj vonkajšieho aj domáceho dopytu (vrátane vývoja cien) v horizonte predikcie. Na základe aktuálneho vývoja predstihových indikátorov u nás doma, ako aj v relevantnom zahraničí, možno usudzovať, že negatívne riziká v súčasnosti vysoko prevažujú nad pozitívnymi.

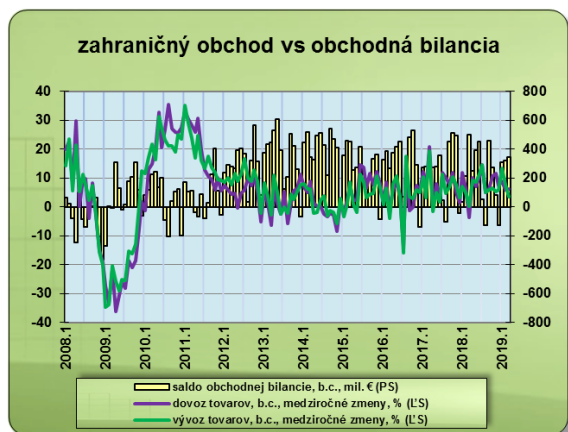
3 ZAHRANIČNÝ OBCHOD - SALDO OBCHODNEJ BILANCIE

Rast nových objednávok zo zahraničia pre priemysel v závere minulého roka vytvoril predpoklady pre relatívne silný rast vývozu tovarov v prvých mesiacoch tohto roka. Tieto predpoklady sa naplnili viac ako sa očakávalo, pretože podľa predbežných údajov za 1. štvrtrok 2019 vývoz tovarov v bežných cenách vzrástol na medziročnej báze o 7,8% (v priemere), čo je prírastok až dvakrát vyšší ako dosiahol v 1. štvrtroku 2018 (obr. 7). Zrýchlenie rastu, ale relatívne slabšie, zaznamenal aj dovoz tovarov v bežných cenách, ktorý na medziročnej báze stúpol o 6,9% (v

priemere)⁵. Vývoz aj dovoz tovarov v bežných cenách dosiahli vysoké prírastky napriek tomu, že k nim takmer vôbec neprispeli ceny vývozu ani ceny dovozu, pretože sa na medziročnej báze prakticky nezmenili.

Vývoz tovarov v bežných cenách dosiahol relatívne veľký prírastok predovšetkým vďaka výraznému nárastu dopytu z krajín mimo EÚ-28, pretože z krajín EÚ-28 sa rast dopytu už druhý štvrťrok po sebe spomalil. Z predbežných údajov totiž vyplýva, že vývoz tovarov do krajín EÚ-28 vzrástol v 1. štvrťroku 2019 len o 4,3%, zatiaľ čo do krajín mimo EÚ-28 až o 30,8% (vždy v priemere). Celkový prírastok vývozu tovarov v 1. štvrťroku tohto roka bol z komoditného hľadiska znovu dosiahnutý výlučne vplyvom vysokého rastu vonkajšieho dopytu po nových osobných automobiloch. Po očistení o vplyv vývozu nových osobných áut totiž celkový vývoz tovarov v bežných cenách už tretí štvrťrok po sebe na medziročnej báze prakticky stagnuje.

Obr. 7

Zdroj: ŠÚ SR

Z predbežných údajov o komoditnej štruktúre vývozu tovarov v bežných

cenách vyplýva, že enormný rast vonkajšieho dopytu po nových osobných automobiloch, ktorý začal už v máji minulého roka, pokračuje aj od začiatku tohto roka. Vývoz osobných automobilov v bežných cenách totiž vzrástol v 1. štvrťroku 2019 o vyše 37%, čo je porovnateľný prírastok ako ich vývoz dosiahol v 3. a 4. štvrťroku 2018. Vývoz uhľovodíkových palív síce dosiahol tiež relatívne veľký prírastok o vyše 13%, bolo to však vplyvom bázičného efektu, keďže v 1. štvrťroku 2018 poklesol takmer o 40%. Vývoz ďalších komodít na medziročnej báze viac-menej stagnoval, v prípade investičných zariadení vývoz poklesol takmer o 7%.

Relatívne vysoký prírastok dovozu tovarov v bežných cenách v 1. štvrťroku tohto roka bol dôsledkom zrýchlenia rastu agregátneho dopytu, ktorý bolo potrebné pokryť aj zdrojmi z dovozu. Z komoditnej štruktúry dovozu tovarov vyplýva, že pokrytie rastu agregátneho dopytu generovalo tlak najmä na dovoz dopravných prostriedkov (okrem osobných automobilov). Jeho rast sa totiž zrýchlil cca z 9% v 1. štvrťroku 2018 na vyše 43% v 1. štvrťroku 2019. Dvojciferný prírastok zaznamenal aj dovoz spotrebného tovaru (o vyše 11%), zatiaľ čo dovoz uhľovodíkových palív a dovoz potravín vzrástli len mierne (zhodne cca o 3%). Dovozy ďalších komodít buď stagnoval (suroviny), alebo poklesol (investičné zariadenia, osobné automobily)⁶.

Obchodná bilancia ako celok si zachovala prebytkový charakter aj v 1. štvrťroku 2019. Jej prebytok, ktorý už dlhodobo vzniká zásluhou vývozu osobných automobilov a spotrebnej elektroniky,

⁵ Z údajov NBS vyplýva, že vývoz služieb v bežných cenách vzrástol v 1. štvrťroku 2019 medziročne o 8,1%, dovoz služieb o 6,9%. Dynamika rastu vývozu aj dovoz služieb sa na medziročnej báze tiež zrýchlila.

⁶ S poklesom domáceho dopytu po dovoze osobných automobilov koreluje počet registrácií osobných automobilov, ktorý sa v 1. štvrťroku 2019 znížil o 0,7%.

dosiahol podľa predbežných údajov 0,973 mld. € (4,5% HDP v bežných cenách), čo znamená, že medziročne vzrástol o 0,220 mld. €. Dlhodobu tiež vzniká vďaka prebytku obchodu s krajinami EÚ-28, ktorý je vyšší ako deficit v obchode s krajinami mimo EÚ-28. Prebytok s krajinami EÚ-28 v 1. štvrtroku 2019 dosiahol 3,808 mld. €, deficit s krajinami mimo EÚ-28 činil -2,835 mld. €.

Štrukturálny prebytok v obchode s osobnými automobilmi dosiahol v 1. štvrtroku tohto roka 4,956 mld. € (22,7% HDP v bežných cenách), v obchode so spotrebným tovarom činil 0,574 mld. € (2,6% HDP v bežných cenách). Zatiaľ čo v obchode s osobnými automobilmi sa jeho úroveň medziročne zvýšila o 1,542 mld. €, v obchode so spotrebnou elektronikou sa naopak znížil o 0,126 mld. €. Vo všetkých ostatných kategóriách obchodu skončila obchodná bilancia so schodkom, ktorý sa na medziročnej báze výraznejšie prehĺbil len v obchode s dopravnými prostriedkami (okrem osobných automobilov), a to o 1,319 mld. €.

Aktualizovaný odhad vývoja vývozu a dovozu tovarov v bežných cenách v horizonte krátkodobej predikcie prihliada najmä na skutočnosť, že v priebehu 1. štvrtroka tohto roka sa dynamika ich rastu spomaľovala. V prípade vývozu tovarov to bolo z vyše 13% v januári na cca 3,5% v marci, v prípade dovozu tovarov v rovnakom období z cca 9% na 6%. Prihliada tiež na vývoj sezónne očistených nových objednávok pre priemysel zo zahraničia a tuzemska v januári až marci tohto roka. Zatiaľ čo úroveň nových objednávok pre priemysel zo zahraničia sa v 1. štvrtroku viac-menej nezmenila, z tuzemska ich úroveň vzrástla (vždy oproti predchádzajúcemu štvrtroku). Tlmiaci vplyv na rast nových objednávok zo

zahraničia mal ich pokles z krajín mimo eurozóny, pretože nové objednávky z krajín eurozóny vzrástli.

Na základe uvedených skutočností možno predpokladať, že rast vývozu a dovozu tovarov v bežných cenách bude v horizonte predikcie pokračovať. K ich rastu bude zrejme čiastočne prispievať aj rast cien vývozu a dovozu, napriek tomu by však mala byť dynamika rastu vývozu aj dovozu tovarov v bežných cenách nižšia ako v 1. štvrtroku 2019. Pokiaľ ide o výsledok obchodnej bilancie, očakávame, že aj v horizonte krátkodobej predikcie zostane prebytková. Odhadujeme, že jej kumulatívny prebytok za celý rok 2019 dosiahne 2,9-3,1 mld. €. (3,1% z odhadu HDP v bežných cenách), čo by znamenalo, že na medziročnej báze sa zvýši zhruba o 0,5 mld. €.

Aktualizovaný odhad vývoja vývozu a dovozu tovarov (vrátane výsledku obchodnej bilancie) je nevyhnutné posudzovať v kontexte viacerých rizík rôzneho charakteru. Hlavným negatívnym rizikom zostávajú čoraz väčšie geopolitické neistoty, vyplývajúce z Brexitu, formovania euroskeptických síl v novom európskom parlamente, prijatia ďalších protekcionistických opatrení v medzinárodnom obchode, ai. K negatívnym rizikám patrí aj najnovší vývoj predstihových indikátorov v Nemecku (Ifo, ZEW, PMI) a eurozóne. Za obojstranné riziko možno označiť vývoj cien ropy a kurzu EUR voči USD. K pozitívnym rizikám patrí mierne oživenie dynamiky ekonomického rastu v Nemecku v 1. štvrtroku 2019 roka a produkcia novej automobilky JLR v Nitre.

4 SPOTREBITEĽSKÉ CENY

Tlak na rast spotrebiteľských cien v 1. štvrtroku tohto roka výrazne zosilnel. Zatiaľ čo počas posledných troch mesiacov minulého roka zaznamenala ich úhrnná

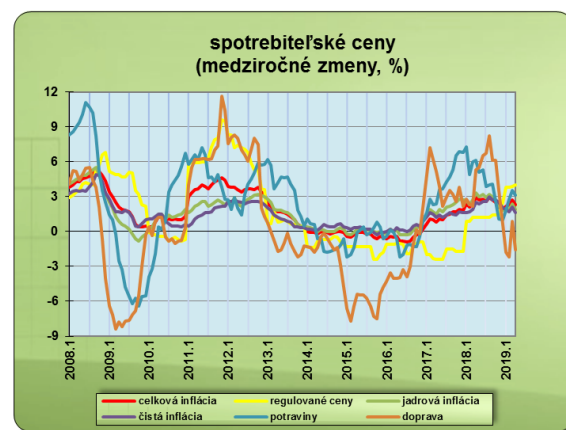
hladina na medzimesačnej báze pokles kumulatívne o 0,1% (oproti septembru 2018), počas prvých troch mesiacov tohto roka naopak vzrástla kumulatívne o 1,9% (oproti decembru 2018). Tlak na jej rast bol najsilnejší v januári 2019, kedy stúpila o 1,1%, vo februári a marci bol jej vzostup rádovo nižší (o 0,2%, resp. o 0,6%). Rozhodujúci vplyv na jej rast mali ceny potravín a nealkoholických nápojov, ktoré v januári až marci 2019 stúpili na medzimesačnej báze kumulatívne o 4,2% (oproti decembru 2018). Potraviny zdraželi najviac v januári (medzimesačne o 3,0%), vo februári a marci 2019 bol nárast ich cien omnoho miernejší (medzimesačne o 0,1%, resp. o 1,1%).

Vzostup úhrnnej hladiny spotrebiteľských cien v januári až marci spôsobil, že medziročná miera celkovej inflácie, ktorá v 3. a 4. štvrťroku 2018 klesala, od začiatku tohto roka rastie. Z 1,9% v decembri 2018 stúpila na 2,2% v januári 2019 a následne až na 2,7% v marci 2019 (obr. 8). Priemerná úroveň celkovej inflácie v 1. štvrťroku 2019 dosiahla 2,4% a bola o 0,1 p. b. vyššia ako v rovnakom období minulého roka. Zdrojom jej rastu však boli len regulované ceny, ktorých rast sa zrýchlil z 1,0% v 1. štvrťroku 2018 na 3,8% v 1. štvrťroku 2019⁷. Jadrová inflácia totiž rast celkovej inflácie tlmila, pretože v rovnakom období klesla z 2,6% na 2,1% (vždy v priemere).

Skutočnosť, že jadrová inflácia bola v porovnaní s celkovou infláciou v 1. štvrťroku 2019 nižšia, bola v rozhodujúcej miere ovplyvnená cenami potravín a cenami v doprave. Rast cien potravín sa totiž na medziročnej báze výrazne

spomalil, ceny v doprave dokonca mierne poklesli. Ceny potravín boli v 1. štvrťroku 2019 vyššie len o 2,7%, kým v 1. štvrťroku 2018 vzrástli o 6,1%. Pokiaľ ide o ceny v doprave, ich pokles o 1,0% v 1. štvrťroku 2019 súvisel hlavne s pohonnými hmotami, ktoré boli medziročne lacnejšie o 0,9% (vždy v priemere), k čomu prispel už vyššie spomínaný pokles ceny ropy na svetovom trhu.

Obr. 8

Zdroj: ŠÚ SR

Čistá inflácia, ktorá vývoj cien potravín nezohľadňuje (na rozdiel od jadrovej a celkovej inflácie), v 1. štvrťroku 2019 na medziročnej báze vzrástla o 0,2 p. b. a dosiahla 1,9% (v priemere). Tlmiaci vplyv, ktorý mal na jej vývoj pokles cien v doprave, bol totiž prevážený zrýchlením dynamiky rastu cien odevov a obuvi, alkoholických nápojov a tabaku, nábytku, služieb hotelov, pôšt ako aj cien v zdravotníctve. Na druhej strane, mierne spomalenie dynamiky rastu zaznamenali ceny rekreácií a ceny v zdravotníctve.

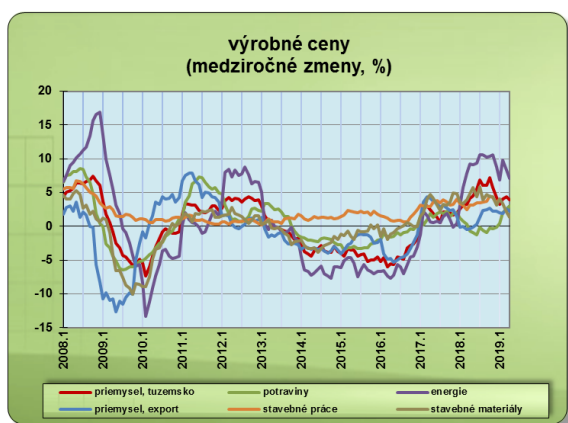
Tlak na rast spotrebiteľských cien v 1. štvrťroku tohto roka generovali nákladové i dopytové faktory, ale vplyv nákladových faktorov oproti minulému roku zoslabil. Bolo to najmä v dôsledku výrazného spomalenia rastu cien dovozu tovarov a služieb v 1. štvrťroku 2019, vplyvom ktorého sa spomalil aj rast cien výrobcov v spracovateľskom priemysle pre

⁷ Vplyvom rozhodnutia ÚRSO z decembra 2018 sa v rámci regulovaných cien zvýšili 1. štvrťroku 2019 ceny tepla a elektrickej energie pre domácnosti. Prvé z nich boli medziročne vyššie o 4,9%, druhé o 4,1% (vždy v priemere). Ceny plynu pre domácnosti sa na medziročnej báze nezmenili.

tuzemsko - z 1,8% v 1. štvrtroku 2018 na 1,5% v 1. štvrtroku 2019. Avšak dynamika rastu indexu cien priemyselných výrobcov (PPI) pre tuzemsko, ktorý vyjadruje súhrnný vplyv nákladových faktorov prameniari v priemysle ako celku, sa napriek tomu v rovnakom období zrýchlila z 3,0% na 3,9% v 1. štvrtroku 2019 (obr. 9). Prispeli k tomu najmä ceny v ťažbe a dobývání, ale aj ceny výrobcov energií, pričom prvé z nich vzrástli na medziročnej báze o 9,7%, druhé o 8,3% (vždy v priemere).

Vplyv spotrebiteľského dopytu, teda dopytových faktorov, na rast celkovej inflácie oproti minulému roku mierne zosilnel. Svedčí o tom tzv. dopytová inflácia, ktorú NBS meria indexom cien obchodovateľných tovarov (bez pohonných hmôt) a cien trhových služieb. Jeho rast sa zrýchlil z 1,7% v 1. štvrtroku 2018 na 2,0% v 1. štvrtroku 2019 (vždy v priemere), a to vplyvom obidvoch jeho hlavných zložiek. Ceny obchodovateľných tovarov (bez pohonných hmôt) boli v 1. štvrtroku 2019 na medziročnej báze vyššie o 1,2%, ceny trhových služieb o 3,0% (vždy v priemere).

Obr. 9

Zdroj: ŠÚ SR

V apríli tlak na rast cien výrobcov v priemysle zoslabol. PPI pre tuzemsko, ktorý sa počas prvých troch mesiacov tohto roka na medzimesačnej báze sústavne zvyšoval, zaznamenal v apríli

pokles o 0,2%. Prispeli k tomu hlavne ceny výrobcov energií, ale aj ceny v ťažbe a dobývání, ktoré oproti marcu 2019 klesli o 1,3%, resp. o 1,0%. V spracovateľskom priemysle však ceny výrobcov vzrástli o 0,6%⁸. Na medziročnej báze sa dynamika rastu PPI pre tuzemsko napriek tomu spomalila zo 4,4% v marci 2019 na 3,9% v apríli tohto roka.

Na spotrebiteľskom trhu pokračoval posun úhrnnej hladiny spotrebiteľských cien smerom nahor aj v apríli. Oproti marcu 2019 sa však zdvihla len o 0,2%, kým počas prvých troch mesiacov tohto roka sa na medzimesačnej báze zvyšovala v priemere o 0,6%. K spomaleniu jej rastu prispeli relatívne najviac ceny alkoholických nápojov a tabaku, ktoré medzimesačne poklesli o 1,5%. Významný bol však aj vplyv cien potravín (vrátane nealkoholických nápojov), ktoré oproti marcu síce vzrástli o 0,1%, avšak počas prvých troch mesiacov tohto roka sa na medzimesačnej báze zvyšovali v priemere o 1,4%. Medziročný rast cien potravín sa tým spomalil z 3,5% v marci na 3,1% v apríli tohto roka.

Hlavne vplyvom miernejšieho rastu cien potravín sa medziročná miera celkovej inflácie znížila z 2,7% v marci 2019 na 2,3% v apríli 2019, pričom jadrová inflácia klesla v tom istom období z 2,4% na 1,9%. Čistá inflácia (očistená o vplyv vývoja cien potravín) sa znížila v tom istom období z 2,1% na 1,6%, čo predstavuje jej najnižšiu úroveň od januára 2018. K jej poklesu prispeli v rozhodujúcej miere ceny doprave, ktoré boli v apríli na medziročnej báze nižšie o 1,6%.

⁸ V rámci spracovateľského priemyslu stúpili oproti marcu 2019 ceny výrobcov rafinérskych produktov (koks, ropa), chemických produktov, kovov, kovových konštrukcií a dopravných prostriedkov. Naopak, klesli ceny výrobcov papiera, gumených výrobkov a elektroniky. Ceny výrobcov potravín sa nezmenili, teda zostali na marcovej úrovni.

Aktualizovaný odhad vývoja celkovej inflácie v horizonte predikcie je založený na predpoklade, že tlak na rast úhrnnej hladiny spotrebiteľských cien budú okrem regulovaných cien generovať tiež nákladové a dopytové faktory. Pokles celkovej, jadrovej i čistej inflácie v apríli však signalizuje, že vplyv nákladových i dopytových faktorov slabne. V prvom prípade to súvisí hlavne s výrazným spomalením rastu dovozných cien, v druhom prípade so spomalením rastu spotrebiteľského dopytu v 1. štvrtroku tohto roka. Na základe výsledkov KSP za apríl a máj sa ukazuje, že vplyv nákladových faktorov sa bude ešte oslabovať, pretože v troch zo štyroch odvetví (okrem obchodu) je pokles výrobných cien v najbližšom období omnoho pravdepodobnejší ako ich pokles (obr. 7 v Prílohe). Na druhej strane, tzv. dopytovú infláciu by mal tmiť relatívne nízky rast spotrebiteľského dopytu, ktorý odhadujeme v horizonte predikcie.

Odhad vývoja celkovej inflácie pred tromi mesiacmi (vo februári) sme založili na predpoklade, že po odznení sekundárnych vplyvov tých faktorov, ktoré spôsobili vzostup celkovej inflácie v januári 2019, bude jej medziročná miera v priebehu 2. štvrtroka tohto roka mierne klesať. Pokles celkovej inflácie v apríli tento predpoklad síce potvrdil, ale hlavne vplyvom rastu cien potravín a cien v doprave v marci tohto roka bude celková inflácia v júni 2019 i jej priemerná úroveň v 1. polroku 2019 zrejme vyššia ako sme odhadovali vo februári 2019 (2,0%, resp. 2,2%). Na základe vyššie uvedených predpokladov totiž odhadujeme, že jej úroveň v júni tohto roka dosiahne 2,3% a jej priemerná úroveň v 1. polroku 2019 by mala dosiahnuť 2,4%.

Očakávame, že v 2. polroku tohto roka budú mať na vývoj úhrnnej hladiny spotrebiteľských cien rozhodujúci vplyv

bázické efekty týkajúce sa regulovaných cien a cien potravín. Kým prvý z nich bude tlak na rast ich úhrnnej hladiny tmiť, druhý by ho mal naopak zosilňovať, a to najmä na konci horizontu predikcie, teda vo 4. štvrtroku 2019. V súvislosti s tým by medziročná miera celkovej inflácie mala v decembri tohto roka vzrásť na 2,7%, pričom priemerná miera celkovej inflácie v tomto roku by dosiahla 2,5%. Jej úroveň v decembri 2019 by teda bola na medziročnej báze vyššia o 0,8 p. b., ale jej priemerná úroveň v tomto roku by bola rovnaká ako v roku 2018. Aktualizovaný odhad celkovej inflácie je potrebné vnímať v kontexte viacerých obojstranných rizík (ceny potravín, cena ropy na svetovom trhu, ceny dovozu, kurz eura k USD, značný nesúlad medzi rastom súhrnnej produktivity práce a miezd na makroúrovni).

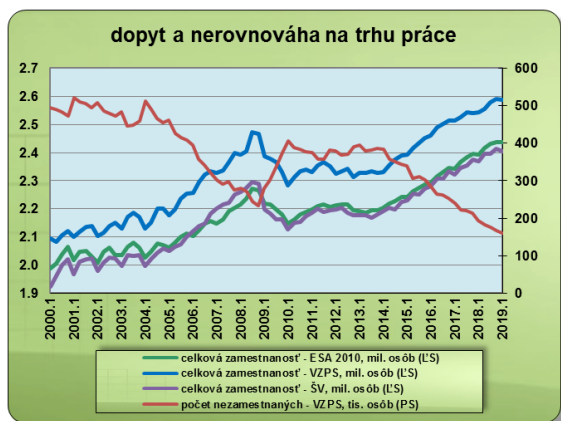
5 ZAMESTNANOSŤ A NEZAMESTNANOSŤ V HOSPODÁRSTVE

Vplyvom relatívne vysokého rastu, ktorý hospodárstvo zaznamenalo v 1. štvrtroku 2019, sa veľmi pozitívny vývoj na trhu práce udržal. Celková zamestnanosť vzrástla podľa všetkých troch metodík (štatistické výkazníctvo (ŠV), VZPS a ESA 2010) a jej rast bol sprevádzaný porovnateľne rýchlym poklesom nezamestnanosti ako v minulom roku. Veľkosť nerovnováhy medzi dopytom a ponukou na trhu práce sa teda opäť znížila a dosiahla nové historické minimum (obr. 10 a 11).

Všeobecne sa očakávalo, že spomaľovanie dynamiky rastu dopytu na trhu práce, ktoré začalo v minulom roku, bude v tomto roku pokračovať. Dynamika rastu celkovej zamestnanosti sa v 1. štvrtroku 2019 na medziročnej báze zmiernila, ale len podľa metodiky ŠV a ESA 2010, zatiaľ čo podľa metodiky VZPS sa naopak

zrýchlila. Celkový počet zamestnaných osôb sa podľa metodiky ŠV zvýšil v 1. štvrťroku 2019 v priemere o 1,5% (cca o 36 tisíc osôb), podľa metodiky VZPS stúpol o 1,8% (cca o 46 tisíc osôb) a podľa metodiky ESA 2010 o 1,8% (cca o 43 tisíc osôb).

Obr. 10

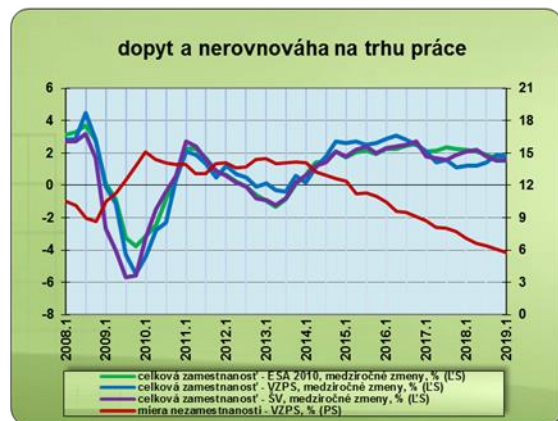
Zdroj: ŠÚ SR

Zrýchlenie rastu celkovej zamestnanosti podľa metodiky VZPS je dôsledkom až prekvapivo vysokého rastu celkovej zamestnanosti v domácom koncepte v 1. štvrťroku 2019 o 2,6% (cca o 61 tisíc osôb). Počet krátkodobo migrujúcich za prácou do zahraničia (s pobytom do 1 roka), ako aj počet osôb na aktivačných prácach sa totiž aj v 1. štvrťroku 2019 znížil, pričom ich pokles sa prehĺbil. Kým v prvom prípade ide o pokles o 11% (cca o 16 tisíc osôb), v druhom prípade až o 42,3% (cca o 23 tisíc osôb). Počet krátkodobo migrujúcich tým dosiahol zhruba 146 tisíc, počet osôb na aktivačných prácach zhruba 31 tisíc (vždy v priemere).

Rast celkovej zamestnanosti v hospodárstve bol sprevádzaný poklesom nezamestnanosti, ktorého dynamika sa na medziročnej báze tiež mierne spomalila. Počet nezamestnaných osôb klesol v 1. štvrťroku 2019 medziročne cca o 34 tisíc a dosiahol cca 160 tisíc osôb, v dôsledku čoho sa miera nezamestnanosti medziročne znížila o 1,3 p. b. a predstavovala 5,8% (vždy priemere

podľa VZPS). V absolútnom i relatívnom vyjadrení sa teda úroveň nerovnováhy na trhu práce znížila v 1. štvrťroku 2019 na nové historické minimum⁹.

Obr. 11

Zdroj: ŠÚ SR

K rastu celkovej zamestnanosti v hospodárstve prispel v 1. štvrťroku 2019 väčšou mierou súkromný sektor, v ktorom zamestnanosť vzrástla o 1,5% (podľa ŠV). Inak povedané, z cca 36 tisíc nových pracovných miest, ktoré pribudli v celom hospodárstve, vzniklo zhruba 29 tisíc v súkromnom sektore. Zostávajúcich cca 7 tisíc nových pracovných miest vytvoril verejný sektor, čím sa zamestnanosť v tomto sektore medziročne zvýšila o 1,4%. Dynamika rastu zamestnanosti sa v 1. štvrťroku tohto roka na medziročnej báze spomalila v súkromnom aj vo verejnom sektore, v súkromnom sektore bol však jej útlm výraznejší.

V súkromnom sektore bol v 1. štvrťroku 2019 rast zamestnanosti zaznamenaný vo väčšine odvetví. Relatívne najviac stúpla v stavebníctve (o 8,2%), čo predstavuje prírastok približne 13 tisíc nových pracovných miest. Medzi odvetvia s relatívne silným rastom zamestnanosti možno zaradiť odvetvie činnosti v oblasti nehnuteľností (o 6,4%), či odvetvie

⁹ Priemerný počet nezamestnaných osôb bol voči predkrízovému minimu zo 4. štvrťroku 2008 nižší cca o 75 tisíc osôb (podľa VZPS).

odborných, vedeckých a technických činností (o 3,0%). V priemysle sa zamestnanosť medziročne zvýšila len o 0,7%, čo predstavuje prírastok cca 4 tisíc nových pracovných miest. Na druhej strane, vo veľkoobchode a maloobchode sa zamestnanosť v 1. štvrtroku 2019 na medziročnej báze nezmenila, v odvetví finančných a poisťovacích činností poklesla o 0,8%. V súvislosti s tým bol v tomto odvetví zaznamenaný výraznejší rast nominálnej mzdy.

Vo verejnom sektore zamestnanosť v 1. štvrtroku 2019 stúpila viac-menej rovnako ako v 1. štvrtroku 2018 (o 1,4%, resp. o 1,5%). Relatívne najviac sa zamestnanosť zvýšila v odvetví zdravotníctva (o 2,1%), pričom dynamika jej rastu sa na medziročnej báze nezmenila. V odvetví vzdelávania stúpila o 1,2% a v odvetví verejnej správy a obrany o 0,8%. V posledne menovanom odvetví sa dynamika rastu zamestnanosti na medziročnej báze spomalila o 0,7 p. b., čo viedlo k miernemu spomaleniu rastu zamestnanosti v celom verejnom sektore.

Očakávame, že priaznivý vývoj na trhu práce bude pokračovať aj v horizonte krátkodobej predikcie. Základný predpoklad k tomu vytvára relatívne vysoký rast výkonnosti hospodárstva, ktorý odhadujeme pre horizont krátkodobej predikcie. Avšak mierny útlm rastu dopytu na trhu práce, ktorý trvá už tri štvrtroky po sebe (podľa ŠV a ESA 2010), by mal v horizonte predikcie pokračovať. Dynamika rastu zamestnanosti a poklesu nezamestnanosti by sa preto mala spomaľovať.

Nasvedčujú tomu výsledky KSP za apríl a máj 2019, podľa ktorých môže dopyt po práci v najbližších troch mesiacoch zoslabnúť v priemysle a stavebníctve, zatiaľ čo v zostávajúcich dvoch odvetviach je to menej pravdepodobné (obr. 8 v Prílohe). Okrem toho z nich vyplýva, že

firmy vo všetkých štyroch odvetviach naďalej avizujú nedostatok kvalifikovaných osôb medzi nezamestnanými¹⁰. Ďalším signálom je počet voľných pracovných miest, ktorý v 1. štvrtroku 2019 medziročne poklesol prvýkrát od 2. štvrtroka 2017 (podľa ŠV). Na druhej strane, podľa údajov Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny (ÚPSVaR) počet evidovaných nezamestnaných od februára tohto roka na medzimesačnej báze klesá, ale omnoho pomalšie ako v rovnakom období minulého roka¹¹.

Na základe dynamiky tvorby nových pracovných miest v hospodárstve v 1. štvrtroku tohto roka a informácií uvedených vyššie odhadujeme, že celková zamestnanosť v hospodárstve vzrastie oproti roku 2018 o 1,4% (podľa ŠV), resp. o 1,7% (podľa VZPS). V metodike ŠV to predstavuje prírastok cca 33 tisíc nových pracovných miest, v metodike VZPS cca 43 tisíc (vždy v priemere).

Vplyvom rastu celkovej zamestnanosti v hospodárstve by sa mal počet nezamestnaných i miera nezamestnanosti postupne znižovať, pričom úroveň

¹⁰ Tento problém pretrváva zhruba od polovice roka 2015. Firmy ho riešia rastom dovozu pracovnej sily zo zahraničia. Podľa údajov ÚPSVaR bolo v apríli tohto roka u nás zamestnaných takmer 35 tisíc osôb z EÚ/EHP a ďalších takmer 37,5 tisíc osôb z tretích krajín. Zatiaľ čo v prvom prípade ich počet medziročne stúpol cca o 5 tisíc osôb, v druhom prípade cca o 13,5 tisíc osôb.

¹¹ Z údajov ÚPSVaR okrem toho vyplýva, že v apríli existovalo viac ako 91 tisíc voľných pracovných miest, čo je historicky najvyššie číslo. Z nich bolo zhruba 62 tisíc na západnom Slovensku, približne 16 tisíc na strednom Slovensku a cca 13 tisíc na východnom Slovensku. Z hľadiska počtu voľných pracovných miest, ktoré pripadajú na jedného nezamestnaného, je situácia stále najlepšia v Bratislavskom a Trnavskom kraji, v ktorých počet voľných pracovných miest prevyšuje počet uchádzačov o zamestnanie. V ostatných krajoch SR je situácia opačná, teda počet uchádzačov o zamestnanie prevyšuje počet voľných pracovných miest.

nerovnováhy na trhu práce by mala aj v každom ďalšom štvrťroku tohto roka klesnúť a tým dosiahnuť vždy nové historické minimum. Počet nezamestnaných podľa VZPS by mal medziročne klesnúť cca o 23 tisíc osôb a dosiahnuť cca 156,5 tisíc osôb (vždy v priemere). Na druhej strane, miera nezamestnanosti v metodike VZSP by sa mala v roku 2019 medziročne znížiť o 0,8 p. b. na 5,7% (v priemere).

6 NOMINÁLNA A REÁLNA MZDA V HOSPODÁRSTVE

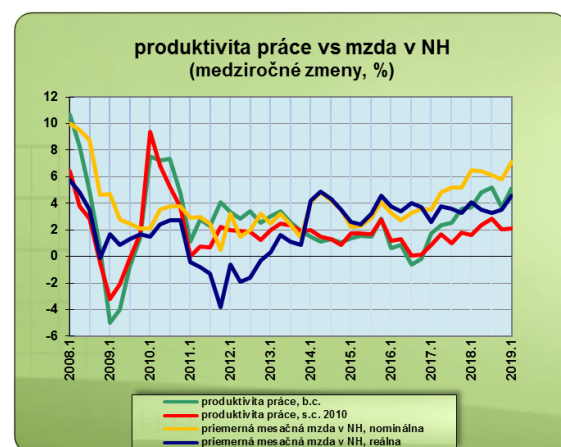
Všeobecne sa očakávalo, že trend zrýchľovania dynamiky rastu priemernej mesačnej nominálnej mzdy v hospodárstve, ktorý začal už v roku 2016, bude pokračovať aj od začiatku tohto roka. Predpoklady k tomu vytvárali najmä opatrenia vlády - zvýšenie minimálnej mzdy a úprava platových tarífov štátnych zamestnancov a zamestnancov pri výkone vo verejnom záujme o 10% - ktoré sú účinné od 1. januára 2019. Tieto očakávania sa potvrdili, pretože priemerná mesačná nominálna mzda v hospodárstve sa v 1. štvrťroku 2019 zvýšila na medziročnej báze o 7,1% a dosiahla 1023 €. Dynamika jej rastu bola teda o 0,6 p. b. vyššia ako v 1. štvrťroku 2018, vďaka čomu sa úroveň nominálnej mzdy v hospodárstve medziročne zvýšila o 68 € (vždy v priemere).

Rast priemernej mesačnej nominálnej mzdy v hospodárstve si udržal predstih voči rastu súhrnnej produktivity práce v bežných cenách aj v 1. štvrťroku 2019, čo je v súlade s našimi predpokladmi z februára tohto roku. Tento nesúlad, ktorý mimochodom trvá už od roku 2014, sa v 1. štvrťroku 2019 čiastočne zmenšil, pretože dynamika rastu súhrnnej produktivity práce v bežných cenách sa zrýchľila na medziročnej báze viac ako

dynamiky rastu priemernej mesačnej nominálnej mzdy v hospodárstve (o 1,4 p. b., resp. o 0,6 p. b.). Na druhej strane, reálna mzda v hospodárstve sa v 1. štvrťroku 2019 zvýšila o 4,6%, zatiaľ čo súhrnná produktivita práce v stálych cenách stúpila o 2,1%. Dynamika ich rastu sa na medziročnej báze zrýchľila zhodne o 0,5 p. b. (obr. 12).

K zrýchleniu rastu nominálnej mzdy v celom hospodárstve prispel v 1. štvrťroku 2019 len verejný sektor, pretože v súkromnom sektore sa jej rast spomalil. Vo verejnom sektore nominálna mzda stúpila medziročne o 11,5% a dosiahla 1107 €. Je to prírastok o 4 p. b. vyšší ako dosiahla v 1. štvrťroku 2018, k čomu prispeli všetky tri odvetvia tohto sektora, t.j. verejná správa a obrana, zdravotníctvo aj vzdelávanie. V zdravotníctve sa nominálna mzda zvýšila o 10,1% a dosiahla 1028 €, vo verejnej správe a obrane stúpila o 11,3% a činila 1367 €. V odvetví vzdelávania stúpila nominálna mzda na medziročnej báze o 13,6%, teda relatívne najviac a dosiahla 960 €.

Obr. 12

Zdroj: ŠÚ SR

V súkromnom sektore vzrástla nominálna mzda v 1. štvrťroku 2019 medziročne o 5,9% a dosiahla 1001 €. Na medziročnej báze sa dynamika jej rastu spomalila o 0,3 p. b., a preto priemerná nominálna mzda vo verejnom sektore prevýšila v 1.

štvrtroku tohto roka priemernú nominálnu mzdu v súkromnom sektore výraznejšie (o 106 €) ako v 1. štvrtroku 2018 (o 48 €). Rast nominálnej mzdy bol v odvetviach súkromného sektora síce plošný, ale vo väčšine z nich (vrátane priemyslu) došlo k spomaleniu dynamiky jej rastu. V priemysle nominálna mzda v 1. štvrtroku 2019 medziročne vzrástla o 5,9% a dosiahla 1102 €, avšak absolútne najvyššia priemerná mesačná mzda bola zaznamenaná v odvetí finančných a poisťovacích činností a činila 2021 €.

Rast výkonnosti hospodárstva, úhrnnej cenovej hladiny v hospodárstve a celkovej zamestnanosti v hospodárstve (podľa ŠV), ktorý odhadujeme v horizonte predikcie, implicitne znamená, že súhrnná produktivita práce vzrastie v roku 2019 v bežných cenách o 4,8%, v stálych cenách o 2,1% (v priemere). Kým v stálych cenách ide o rast porovnateľný s tým, ktorý dosiahla v minulom roku, v bežných cenách je o 0,4 p. b. vyšší. Očakávame však, že rast priemernej mesačnej nominálnej mzdy v hospodárstve bude aj v roku 2019 vyšší ako rast súhrnnej produktivity práce v bežných cenách. Inak povedané, nesúlad medzi rastom miezd a súhrnnej produktivity práce sa udrží aj v horizonte predikcie, ale jeho veľkosť by sa oproti 1. štvrtroku 2019 nemala zvyšovať.

Na základe rastu nominálnej mzdy v hospodárstve v 1. štvrtroku 2019 a s prihliadnutím na ďalšie opatrenia, ktoré už začali, resp. začnú ovplyvňovať vývoj miezd vo verejnom a súkromnom sektore¹², očakávame, že dynamika jej

rastu v hospodárstve bude aj v horizonte predikcie relatívne vysoká. Odhadujeme, že priemerná mesačná nominálna mzda v hospodárstve vzrastie tento rok o 6,9%, čo znamená, že by mala dosiahnuť 1082 € (v priemere). Vzhľadom na priemernú mieru celkovej inflácie, ktorú odhadujeme pre tento rok (2,5%), by mala reálna mzda v hospodárstve v tomto roku vzrásť o 4,4%.

Kontakt:

Ján Haluška // haluska@infostat.sk
Andrej Hamara // hamara@infostat.sk
Branislav Pristáč // pristac@infostat.sk

¹² Od 1. mája 2019 je účinná druhá etapa zvyšovania príplatkov za prácu v noci, cez sviatky a počas víkendov, ktorá sa týka pracovníkov v súkromných firmách aj zamestnancov vo verejnej správe. V súkromnom sektore budú rast miezd ovplyvňovať aj výsledky prebiehajúcich kolektívnych vyjednávaní (U.S. Steel Košice).

7 PRÍLOHA

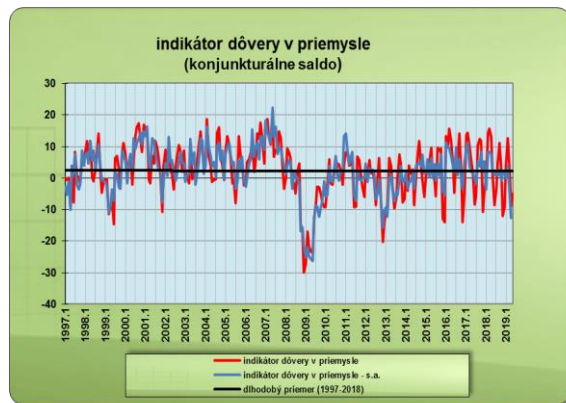
Vývoj kľúčových ukazovateľov konjunkturálnych prieskumov a spotrebiteľského barometra

Obr. 1

Zdroj: ŠÚ SR

Obr. 2

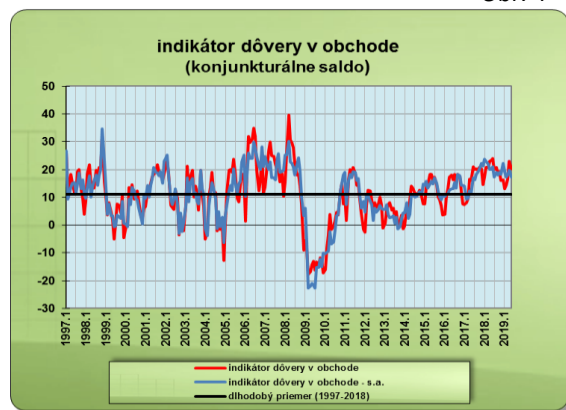
Zdroj: ŠÚ SR

Obr. 3

Zdroj: ŠÚ SR

Obr. 4

Zdroj: ŠÚ SR

Obr. 5

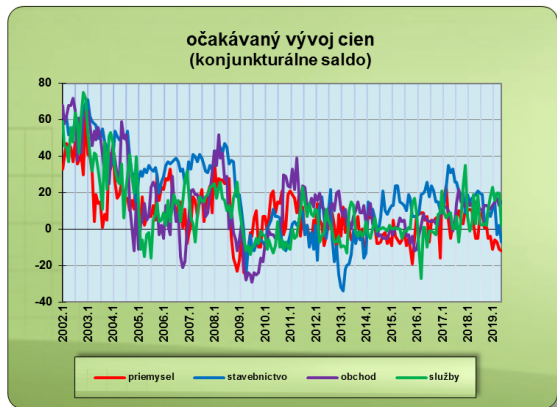
Zdroj: ŠÚ SR

Obr. 6

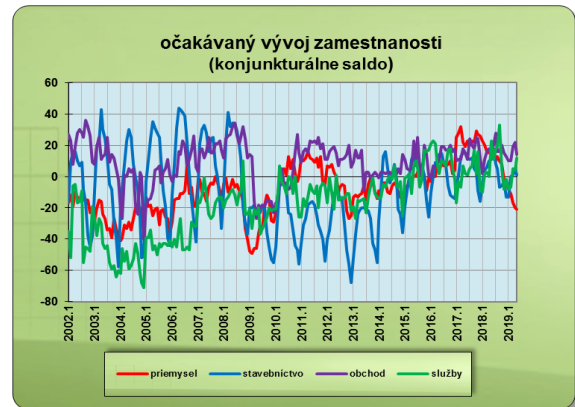
Zdroj: ŠÚ SR

Obr. 7

Zdroj: ŠÚ SR

Obr. 8

Zdroj: ŠÚ SR

Prognóza vývoja vybraných ukazovateľov na rok 2019

Ukazovateľ	1. štvrťrok 2019		Prognóza vývoja na rok 2019	
	absolútne	indexy	INFOSTAT	
		<u>1.Q.2019</u> 1.Q.2018	absolútne	indexy <u>2019</u> 2018
Hrubý domáci produkt (mld. €) ¹⁾	21.7944	103.7	95.8226	103.5
Výberové zisťovanie pracovných síl				
Zamestnanosť (tis. osôb)	2 588.4	101.8	2 610.3	101.7
Miera nezamestnanosti (%)	5.8	x	5.7	x
Počet nezamestnaných (tis. osôb)	159.8	82.3	156.7	87.3
Priemerný počet zamestnancov (tis. osôb)	2 404.7	101.5	2 425.6	101.4
Priemerná nominálna mesačná mzda zamestnanca hospodárstva (€)	1 023	107.1	1 082	106.9
Index reálnej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva	x	104.6	x	104.3
Miera inflácie (%)				
posledný mesiac obdobia	x	2.7 ²⁾	x	2.7 ³⁾
v priemere za obdobie	x	2.4 ⁴⁾	x	2.5 ⁵⁾

¹⁾ metóda ESA2010; predbežné údaje, absolútne hodnoty sú v bežných cenách, indexy sú zo stálych cien vypočítaných reťazením objemov s použitím referenčného roka 2010

²⁾ v marci 2019 oproti marcu 2018

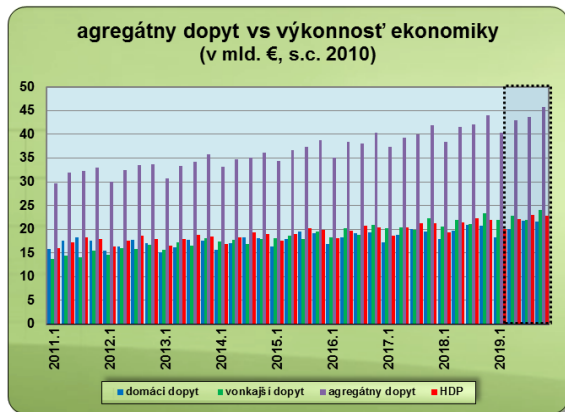
³⁾ v decembri 2019 oproti decembru 2018

⁴⁾ v priemere za 1. štvrťrok 2019 oproti 1. štvrťroku 2018

⁵⁾ v priemere za rok 2019 oproti roku 2018

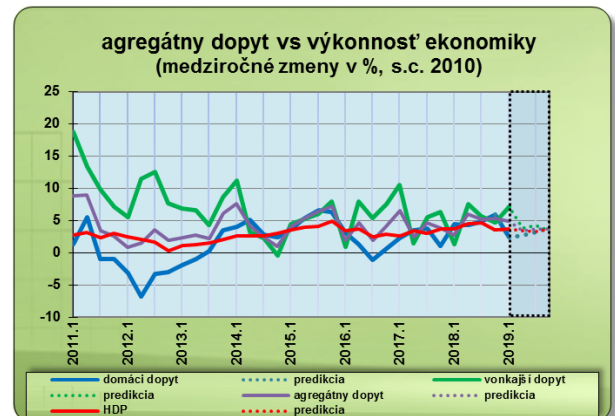
Prognóza vývoja vybraných ukazovateľov na rok 2019

Obr. 9

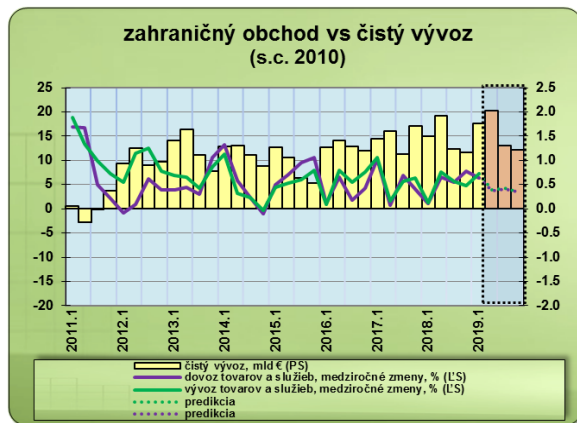
Zdroj: ŠÚ SR vlastné výpočty

Obr. 12

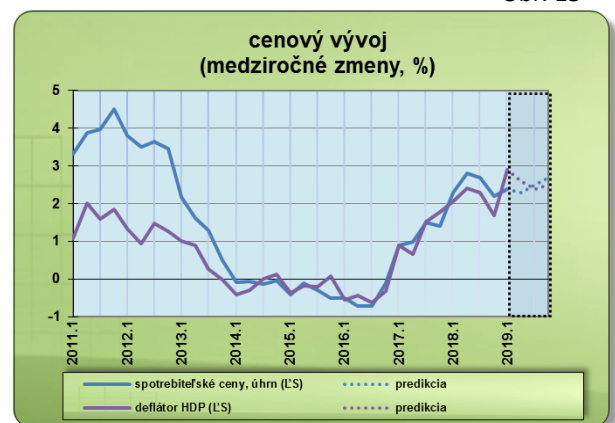
Zdroj: ŠÚ SR vlastné výpočty

Obr. 10

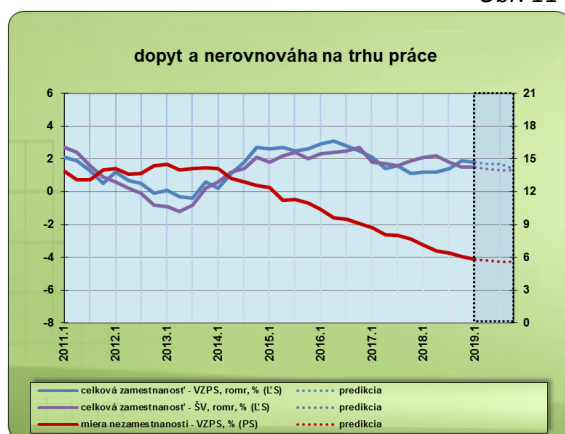
Zdroj: ŠÚ SR vlastné výpočty

Obr. 13

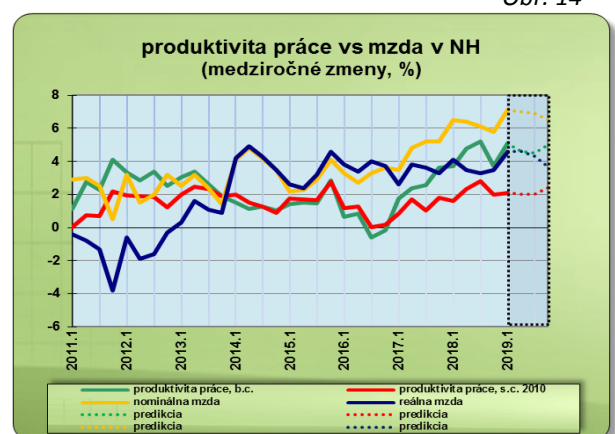
Zdroj: ŠÚ SR vlastné výpočty

Obr. 11

Zdroj: ŠÚ SR vlastné výpočty

Obr. 14

Zdroj: ŠÚ SR vlastné výpočty

Vydal: INFOSTAT
Inštitút informatiky a štatistiky,
Leškova 16
817 95 Bratislava 15

Kategória publikácie: GHG

Vedúci redaktor: Ing. Ján Haluška, PhD.

Počet strán: 23

Počet výtlačkov: ---

ISSN: 2454-0773

3.GHG.2.8 - 653/2019
